

ПОВНИЙ ЗМІСТ

Про автора	13
Вступ	14
Подяки	19
Розділ I. Основи еволюційної психології	23
Глава 1. Наукові відкриття, що призвели до появи еволюційної психології	25
Віхи історії еволюційного мислення	27
Еволюція до Дарвіна	27
Теорія природного відбору Дарвіна	29
Теорія статевого відбору Дарвіна	32
Роль природного і статевого відбору в еволюційній теорії	34
Сучасний синтез: гени і дискретна спадковість	38
Виникнення етології	39
Революція сукупної пристосованості	41
Визначення адаптації і природного відбору	44
Основоположні теорії Роберта Тріверса	47
Соціобіологічні протиріччя	48
Типові міфи про еволюційну теорію	49
Міф 1. Поведінка людини є генетично детермінованою	49
Міф 2. Якщо щось еволюційно зумовлено, ми не можемо це змінити	50
Міф 3. Чинні механізми є оптимальними	51
Основні етапи в походженні сучасної людини	53
Важливі етапи розвитку психології	60
Психоаналітична теорія Фрейда	61
Вільям Джеймс і психологія інстинктів	62
Зародження і становлення біхевіоризму	63
Вражаючі відкриття культурної мінливості	64
Ефект Гарсії, готові страхи і занепад радикального біхевіоризму	66

Погляд у чорну скриньку: когнітивна революція	67
Підсумок	70
Глава 2. Нова наука еволюційної психології	75
Витоки людської природи	77
Три теорії походження складних адаптивних механізмів	77
Три продукти еволюції	79
Рівні еволюційного аналізу в еволюційній психології	83
Сутність природи людини: основи психологічних механізмів, вироблених в ході еволюції	93
Всі види мають певну природу	94
Визначення психологічного механізму, розвинутого в ході еволюції	95
Важливі властивості психологічних механізмів, розвинутих у ході еволюції	99
Навчання, культура та психологічні механізми, розвинуті в ході еволюції	108
Методи перевірки еволюційних гіпотез	110
Порівняння різних видів	110
Міжкультурні методи	112
Фізіологічні методи і томографія головного мозку	113
Генетичні методи	114
Порівняння самців і самиць	115
Порівняння особин, що належать до одного виду	116
Порівняння індивідів у різних контекстах	117
Експериментальні методи	118
Еволюційне комп'ютерне моделювання	119
Джерела даних для перевірки еволюційних гіпотез	120
Археологічні розкопки	120
Дані про спільноти мисливців-збирачів	120
Спостереження	121
Самозвіти	121
Життєписи та документи публічного характеру	122

8 Повний зміст

Продукти життєдіяльності людини	123
Подолання обмежень, пов'язаних із використанням єдиного джерела даних	124
Визначення адаптивних проблем	124
Керуйтеся положеннями сучасної еволюційної теорії	125
Керуйтеся знаннями універсальних людських структур	126
Керуйтеся інформацією про традиційні суспільства	126
Керуйтеся інформацією, отриманою в результаті палеоархеологічних і палеоантропологічних досліджень	127
Керуйтеся інформацією про психічні механізми сучасної людини	127
Керуйтеся аналізом завдань	128
Організація адаптивних проблем	129
Підсумок	129
Розділ II. Проблеми виживання	133
Глава 3. Протистояння ворожим силам природи	135
Проблеми виживання людини	135
Добування і вибір їжі	137
Соціальні та культурні аспекти їжі	139
Уподобання в їжі	140
Поведінкова імунна система: гіпотеза відрази, викликаної уникненням захворювання	141
Нудота у вагітних: гіпотеза захисту ембріона	145
Вогонь і приготування їжі	147
Чому люди люблять приправи: антимікробна гіпотеза	149
Еволюційний пережиток, або чому люди люблять споживати алкоголь	150
Мисливська гіпотеза	151
Гіпотеза збиральництва	157
Порівняння мисливської гіпотези і гіпотези збиральництва	159
Адаптація до збиральництва та полювання: статеві відмінності у специфічних навичках орієнтування у просторі	160

Пошук відповідного місця для проживання: уподобання щодо житла і ландшафту	163
Гіпотеза савани	164
Боротьба з хижаками та іншими небезпеками середовища: страхами, фобіями, тривогами й адаптивними упередженнями	167
Найтипівіші людські страхи	170
Антихижацькі адаптації у дітей	175
Дарвінівська медицина: боротьба з хворобою	178
Чому люди помирають?	180
Теорія фізіологічного старіння	180
Таємниця самогубства	182
Вбивство людини	185
Смерть від нещасного випадку	186
Підсумок	187

Розділ III. Проблеми сексу і здобуття статевих партнерів

Глава 4. Довгострокові стратегії жінок стосовно вибору потенційних партнерів	193
Теоретичні основи еволюції шлюбних уподобань	195
Батьківський внесок і статевий відбір	195
Преференції щодо партнера як психологічні механізми, вироблені в процесі еволюції	197
Жіночі вподобання при виборі партнера	198
Економічні ресурси	199
Хороші фінансові перспективи	201
Високий соціальний статус	206
Чоловіки трохи старшого віку	208
Амбіції і працьовитість чоловіка	211
Надійність і стабільність	211
Спортивна, вражаюча зовнішність і високий зріст	212
Міцне здоров'я: симетрія і маскуліність	215

Любов і готовність чоловіка виконувати свої обов'язки перед жінкою	218
Готовність інвестувати в дітей	221
Преференція на користь подібності	223
Додаткові преференції щодо потенційного партнера: доброта, почуття гумору, уникнення інцесту, голос	224
Вплив контексту на репродуктивні стратегії жінок	226
Вплив особистісних ресурсів жінки на її вподобання, пов'язані з вибором потенційного партнера	226
Наявність “привабливого оточення”: копіювання вибору партнера	229
Вплив часового контексту на вподобання жінок щодо потенційних партнерів	229
Вплив цінності жінки як партнерки на преференції при виборі потенційного партнера	230
Як уподобання жінки впливають на її реальну поведінку при виборі потенційного партнера	231
Реакція жінок на шлюбні оголошення чоловіків	232
Шлюб із чоловіками, які обіймають високі посади	233
Шлюб із старшими чоловіками	234
Вплив жіночих уподобань на поведінку чоловіків	235
Підсумок	237
Глава 5. Довгострокові стратегії чоловіків стосовно вибору потенційних партнерок	245
Теоретичне обґрунтування еволюції чоловічих преференцій при виборі потенційних партнерок	246
Чому чоловіки виграють від одруження і зберігання вірності одній жінці	246
Проблема оцінки здібностей жінки до дітонародження, або її репродуктивна цінність	248
Преференції чоловіків щодо потенційної партнерки	250
Преференція на користь молодості	252
Еволюція стандартів фізичної краси	256

Тілесний жир, співвідношення окружності талії і стегон, індекс маси тіла	261
Важливість статевих відмінностей у зовнішності	267
Чи віддають чоловіки перевагу жінкам під час овуляції	269
Шляхи вирішення проблеми невизначеності батьківства	271
Вплив контексту на поведінку чоловіків при виборі потенційних партнерок	279
Чоловіки при владі	279
Ефект контрасту від перегляду зображень привабливих моделей	281
Тестостерон і чоловічі стратегії при виборі потенційних партнерок	283
Потрібне і надмірне у вподобаннях, пов'язаних із вибором потенційних партнерок	286
Вплив уподобань чоловіків на фактичну поведінку під час пошуку потенційних партнерок	287
Реакція чоловіків на шлюбні оголошення жінок	287
Рішення про шлюб і репродуктивні наслідки	288
Вплив чоловічих уподобань на перцептивну увагу, тон голосу, розміри “чайових” і обручок	290
Вплив уподобань чоловіків на конкурентну тактику жінок	291
Підсумок	294
Глава 6. Короткострокові сексуальні стратегії	299
Теорії, що обґрунтовують пошук короткострокових статевих партнерок чоловіками	300
Адаптивні переваги, що надають чоловікам короткочасні статеві зв'язки	301
Потенційні втрати чоловіків від короткострокових сексуальних стосунків	302
Адаптивні проблеми чоловіків під час пошуку короткострокових сексуальних зв'язків	302
Свідчення наявності у чоловіків розвиненої схильності до короткочасних статевих зв'язків	305

12 Повний зміст

Фізіологічні докази прагнення короточасних сексуальних стосунків	306
Психологічні докази прагнення короткострокових сексуальних стосунків	308
Сексуальні жалі	318
Поведінкові докази прагнення короткострокових сексуальних стосунків	319
Жіночі короточасні статеві зв'язки	322
Недоліки короткострокових сексуальних стосунків для жінки	329
Емпірична перевірка гіпотетичних переваг для жінок	330
Вплив контексту на короткострокові сексуальні стосунки	337
Індивідуальні відмінності	337
Підсумок	346
Додаткові джерела	350
Література	356